

תרומתם של האירוניה וההומור בעיצוב השיח והנוף הלשוני:

עיון בשלטי המחאה החברתית (2011), המחאה נגד הרפורמה המשפטית/המהפכה המשטרית ומלחמת 'חרבות ברזל' (2023-2024)

אבי גבורה¹

תקציר

המאמר דן בתפקידם של האירוניה וההומור ככלים מרכזיים לעיצוב השיח והנוף הלשוני בשלטי מחאה במהלך אירועים חברתיים, פוליטיים וביטחוניים בישראל – המחאה החברתית (2011) והמחאה נגד הרפורמה המשפטית/המהפכה המשטרית ומלחמת 'חרבות ברזל' בשנים 2023-2024. המאמר מנתח את האופנים שבהם משרתים ההומור והאירוניה את רטוריקת המוחים בהעברת הביקורת הנוקבת ובדרך לגיוס ההמונים, וכן בודק את תרומתן של הסיסמאות דאז וכל אשר נוסף עליהן, לשינוי השיח הישראלי ולשינוי פני החברה הישראלית בכללה. באמצעות האירוניה כדרך הומור חושפים השלטים את מושא האירוניה שכלפיו נמתחת הביקורת – ראש הממשלה ושריו, חושפים את הפגמים של הממשלה ומציירים את המנהיגים כדמויות בלתי אמינות בעיני הציבור. המחאה החברתית על שלל סיסמאותיה שינתה את השיח והכינה את הקרקע לשיח בוטה וביקורתי יותר שהסיסמאות שבו פורטות על נימי הרגש וחושפות נוף לשוני מוקצן, ציני ופוגעני שלפעמים יש בו פגיעה אישית של ממש.

מילות מפתח: הומור, אירוניה, אינטרטקסטואליות, מחאה, נוף לשוני

¹ ד"ר אבי גבורה, החוג ללשון העברית, המכללה האקדמית בית ברל ומכללת לוינסקי-וינגייט לחינוך. avi.gvura@beitberl.ac.il